

No et moi Bronnenblad

Regie: Zabou Breitman
Jaar: 2010
Duur: 98 minuten
website: <http://diaphana.fr/film/no-et-moi>

12

Inhoudsopgave

1. Frankrijk
 2. Dakloos in een wereldeconomie
 3. Waarom worden mensen dakloos?
- De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens
Over Amnesty International en Movies that Matter
Links voor verdere informatie
Colofon

1. Frankrijk

Regeringsvorm: Democratische republiek
Staatshoofd: President François Hollande (sinds 2012)
Hoofdstad: Parijs
Oppervlakte: 674.843 km²
Inwoners: 65 miljoen
Werkloosheid: 9,3%

Staatsinrichting

Frankrijk is een republiek met een president als staatshoofd. De uitvoerende macht is grotendeels in handen van de president. De Franse president wordt rechtstreeks door het volk gekozen voor een termijn van vijf jaar. De Franse president heeft veel macht vergeleken met de staatshoofden van andere westerse democratieën. Zo benoemt hij de premier en het kabinet, is hij opperbevelhebber van het leger en kan hij het parlement vroegtijdig laten ontbinden en nieuwe verkiezingen uitschrijven. Het parlement bestaat uit de rechtstreeks gekozen Nationale Vergadering (Assemblée Nationale) en de Senaat.

Partijen

Frankrijk kent verschillende politieke partijen. De twee grootste partijen zijn de linkse, sociaaldemocratische partij Parti Socialiste (PS) en het centrumrechtse Union pour un Mouvement Populaire (UMP).

President

Sinds de presidentsverkiezingen van 6 mei 2012 is de sociaaldemocratische François Hollande (PS) president van Frankrijk. Hij versloeg de zittende centrumrechtse president Nicolas Sarkozy (UMP). Hollande streeft met zijn beleid naar beter onderwijs en het creëren van nieuwe banen. Hij is van mening dat de rijken meer belasting moeten betalen dan de armen. Met deze belastingopbrengsten kunnen volgens hem sociale problemen, zoals jeugdwerkloosheid, worden opgelost.

Naar school in Frankrijk

Het onderwijs in Frankrijk is anders ingedeeld dan in Nederland. Waar in Nederland de leerplicht geldt van 5 tot 18 jaar, is dit in Frankrijk van 6 tot 16 jaar. In Frankrijk ga je naar de 'École maternelle' van 2 tot 6 jaar; naar de 'École élémentaire' van 6 tot 11 jaar; naar het 'Collège' (onderbouw voortgezet onderwijs) van 11 tot 15 jaar en naar het 'Lycée' (bovenbouw voortgezet onderwijs) van 15 tot 18 jaar.

De Franse kinderen hebben een langere dag dan de Nederlandse kinderen en gaan gemiddeld per dag van 8.45 uur tot 16.30 uur naar school. Ze hebben een lange lunchpauze. Van 12.00-14.00 uur wordt de (warme) lunch verzorgd door school in de kantine.

2. Dakloos in een wereldeconomie

2.1. Dakloos in Parijs

Parijs is het economische en politieke centrum van het land met mode, kunst, cultuur en wetenschap die hiertoe bijdragen. Toch zijn de verschillen tussen arm en rijk soms erg groot. Zo is 20 tot 40 procent van de mensen in de buitenwijken (de banlieues) werkloos en neemt het aantal daklozen in de stad toe. In de gaarkeukens van Parijs (hulpinstanties die daklozen voorzien van een maaltijd) zag men het aantal sterk toenemen sinds de economische crisis van 2008. Mensen kunnen geen werk vinden en belanden op straat. Waar voorheen in de gaarkeukens vooral Franse daklozen kwamen, ziet men ook steeds vaker Oost-Europeanen en Roma.

Artikel uit de Volkskrant

Door: Ariejan Korteweg 23/06/12

© REUTERS. ELK JAAR STERVEN ER CIRCA 400 DAKLOZEN IN FRANKRIJK, VRIJWEL ONOPGEMERKT.

Frankrijk kent talloze zwervers. Per jaar sterven er 400, vrijwel onopgemerkt. Niemand weet hoeveel daklozen er precies zijn. In Parijs tracht men aandacht te geven aan het schrijnende probleem.

Ontelbaar veel mensen leven op straat in Frankrijk. En elke dag sterven een paar van hen, onder omstandigheden die niet bij een beschaafd land passen. Niemand besteedt er veel aandacht aan. Een ambulance haalt het lichaam op, misschien zijn er passanten die opmerken dat 'hun' bedelaar niet op zijn vaste plekje zit.

Deze week werd in een sobere ceremonie aandacht gevraagd voor dat legertje van dode daklozen (sdf, heten ze ambtelijk in Frankrijk: sans domicile fixe). Iedereen die kwam, werd gevraagd naam en vindplaats voor te lezen van een van de straatslachtoffers. Daarna werd een affiche met die naam op een blinde muur aan de Quai de Valmy in Parijs geplakt. Na een uur was de muur vol met namen. Soms oer-Frans, zoals Daniel Maillot, in maart 2011 in Toulon gestorven. Soms exotisch, zoals Nicola Vilokovic of 'kleine eend', soms naamloos.

Welvarende stad

Hoe kan het dat in een zo welvarende stad zo veel mensen op straat wonen? Iedere Parijzenaar heeft zijn eigen voorbeelden. Pal naast de grote uitvalswegen van Parijs staan her en der krottenkampen die in niets verschillen van een derdewereldland. Een koppel woont al een half jaar opgevouwen in een telefooncél aan de rue de la Grange aux Belles. Een zigeunerfamilie is neergestreken op de place de la République, een van de grootste verkeersknooppunten. Op een piepkleine rotonde bij Stalingrad wonen een paar mannen, auto's staan op hooguit een meter van hen te dampen. Even verderop, onder de bovengrondse metro, is een openluchthuiskamer ingericht, met banken en bedden.

Morts de la Rue

Christophe Louis is voorzitter van het collectief Les Morts de la Rue (de straatdoden), dat de herdenking organiseerde. Per jaar sterven er zo'n vierhonderd daklozen op straat, vertelt hij een dag later in zijn kantoortje. Het totale aantal daklozen in Frankrijk schat hij op 200 duizend. 'Het hangt er van af wie je meetelt: is iemand die elke nacht in een auto slaapt dakloos, is iemand in een hutje dakloos?'

2. Dakloos in een wereldeconomie

Je vindt de hele samenleving op straat, zegt hij: 'Zigeunerfamilies, losgeslagen jongeren, gescheiden mannen, alcoholisten, vluchtelingen, psychiatrische gevallen.' De sleutel vormt voor hem de huisvesting. 'De huren zijn veel te hoog. Maak kleine opvangcentra, zorg voor goede begeleiding en het probleem wordt te beheersen.'

'Dezelfde mensen die geld geven aan de voedselbanken, doen er alles aan om de daklozen uit hun eigen straat te weren.' Voor hem is de oplossing politiek. 'Daklozen stemmen niet, dus geen politicus die zich voor hen interesseert. En als het crisis is, is dit de groep die het eerst sneuvelt. De mensen die hen nu geld geven, of misschien een warme trui, zouden ook eens bij het gemeentebestuur moeten aankloppen. Want daar kan het probleem structureel worden aangepakt.'

Zijn collectief voert actie voor daklozen, maar bekommert zich vooral om hen na hun dood. Dan wordt de begrafenis

georganiseerd en nabestaanden worden opgezocht. 'Toen we begonnen lag de gemiddelde leeftijd van een straatdode op 49 jaar', vertelt hij. 'Dat is nu 46 jaar. Drie jaar eraf, in tien jaar tijd. Dat gaat veel te snel.'

Ariejan Korteweg is correspondent in Frankrijk voor de Volkskrant.

3. Waarom worden mensen dakloos?

Het is een fenomeen van alle tijden en van vrijwel alle landen: mensen die op straat leven en slapen. Ook in het rijke Nederland zijn er daklozen. Vaak spelen armoede, werkloosheid, psychische problemen en drugs- en/of alcoholverslaving een grote rol. Maar denk ook aan discriminatie en vervreemding van de samenleving waardoor mensen in een sociaal isolement raken. Soms is het ook een kwestie van ontzettend veel pech; een ongelukkige samenloop van omstandigheden waarbij mensen niet sterk genoeg zijn om oplossingen te vinden voor hun problemen en daardoor op straat belanden. Eenmaal op straat kunnen verslavingen de overhand krijgen. Vaak belanden (verslaafde) vrouwen in de prostitutie om geld te verdienen. Geld is dan niet alleen nodig voor eten en drinken, maar vaak ook om de verslaving te blijven voeden. Als daklozen geen hulp krijgen van instanties, is het vrijwel onmogelijk om bijvoorbeeld een uitkering of toegang tot onderwijs en medische voorzieningen te krijgen. Dit brengt hen vaak in een vicieuze cirkel, zonder uitweg. In een land als Frankrijk is deze situatie niet anders.

3.1 Zwerfjongeren in Nederland

Ongeveer 30.000 mensen in Nederland hebben geen eigen huis. Ook belanden steeds meer jongeren op straat. Twintig jaar geleden bestond 12 procent van alle daklozen uit jongeren. Nu is dat 20 procent. Volgens de laatste tellingen, telt Nederland 9.000 jongeren onder de 23 jaar die voor korte of langere tijd een zwerfend bestaan leiden. Van de zwerfjongeren is 61 procent man en 39 procent vrouw.

Er zijn maar weinig jongeren die vrijwillig op straat leven. De meesten zijn door verschillende

complexe problemen op straat beland. Ze kunnen het bijvoorbeeld niet goed vinden met hun ouders en lopen weg van huis en/of verlaten voortijdig hun school. Soms is er sprake van problematisch gebruik van alcohol en/of softdrugs en is er herhaaldelijk contact met politie en justitie. Soms worden jongeren door ouders op straat gezet vanwege 'onacceptabel' gedrag. Vaak is er dan sprake van ernstige, langdurige of psychische problemen bij jongeren. Veel zwerfjongeren hebben ook een achtergrond in de jeugdzorg. Ook komt het voor dat ouders zelf niet in de gelegenheid zijn hun kinderen op te voeden vanwege een alcohol- of drugsverslaving. Uit Europees onderzoek naar zwerfjongeren in Nederland, Engeland, Portugal en Tsjechië (MOVISIE, 2011) blijkt dat problemen in het gezin de belangrijkste reden voor jongeren is om te gaan zwerven. Vaak gaat het dan om heel ernstige problemen zoals verbaal of fysiek geweld. Een opvallende uitkomst van dit onderzoek is dat meer dan een kwart van de zwerfjongeren als kind een ouder heeft verloren. Kortom, het is vaak geen eigen keuze en het kan iedereen overkomen.

3.2 Hulp en begeleiding

Drie jaar geleden besloten de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht om daklozen (meer) hulp te bieden door het (beter) organiseren van opvang (inloophuizen en nachtopvang), medische zorg en begeleiding. Tot de leeftijd van 18 jaar vallen jongeren in Nederland onder Jeugdzorg (die tot de verantwoordelijkheid van de provincie behoort). Boven de leeftijd van 18 jaar kunnen jongeren terugvallen op de gemeente als zij dakloos raken.

3. Waarom worden mensen dakloos?

.....

Uit nieuwe inzichten blijkt dat het belangrijk is de jongere zo min mogelijk door te sturen naar verschillende hulpverleners. Ieder 'schakelmoment' is een risicomoment voor afhaken. Het snel regelen van een aantal praktische zaken (woning, inkomen, zorgverzekering, identiteitsbewijs, schuldhulp) motiveert de jongere om weer zijn/haar weg te vinden in de maatschappij. Een vorm van intensieve, persoonlijke begeleiding zal dan ook (moeten) doorlopen als de jongere in de opvang zit. Dit om te voorkomen dat er alleen 'bed, bad en brood' geboden wordt en de overige problemen (schulden, werk/opleiding, sociaal isolement) blijven bestaan.

.....

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties om de basisrechten van de mens te omschrijven. In de verklaring staan de rechten die ieder mens altijd en overal zou moeten hebben. De volledige tekst is te lezen op www.amnesty.nl/uvrm.

1. Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.
2. De mensenrechten gelden voor iedereen, waar ook ter wereld.
3. Je hebt recht op leven, op vrijheid en op veiligheid.
4. Slavernij is verboden.
5. Martelen is verboden.
6. Je hebt het recht om erkend te worden voor de wet.
7. De wet is voor iedereen gelijk en moet iedereen gelijke bescherming bieden.
8. Als je onrecht wordt aangedaan, heb je recht op bescherming.
9. Je mag niet zomaar worden opgesloten, of het land uitgezet.
10. Als je terecht moet staan, heb je recht op een eerlijke en openbare rechtszaak met een onafhankelijke rechter.
11. Je bent onschuldig tot het tegendeel is bewezen. Je daden kunnen niet achteraf strafbaar worden gesteld.
12. Je hebt recht op privacy en op bescherming van je goede naam.
13. Je mag je vrij verplaatsen in je eigen land. Je mag ieder land (ook je eigen) verlaten.
14. Je mag vluchten naar een ander land, als je mensenrechten worden bedreigd.
15. Je hebt recht op een nationaliteit.
16. Je mag trouwen met wie je wilt en een gezin stichten.
17. Je hebt recht op bezit, dat mag niemand zomaar van je afnemen.
18. Je mag je eigen godsdienst kiezen en daarnaar leven.
19. Je hebt het recht om uit te komen voor je eigen mening.
20. Je mag lid worden van een vereniging en een vereniging oprichten. Niemand mag je dwingen om bij een vereniging te horen.
21. Iedereen mag meedoen aan de verkiezingen voor het landsbestuur en zichzelf daarvoor verkiesbaar stellen. Het volk kiest de regering in democratische verkiezingen.
22. Je hebt recht op de economische, culturele en sociale voorzieningen in je land. Arme landen hebben recht op internationale hulp.
23. Je hebt recht op werk naar keuze, met een eerlijk loon. Je mag lid worden van een vakbond.
24. Je hebt recht op rust en vrije tijd.
25. Je hebt recht op genoeg inkomen om van te leven. Als je niet voor jezelf kunt zorgen, moet de overheid dat doen.
26. Je hebt recht op onderwijs.
27. Je hebt het recht om te genieten van kunst en cultuur.
28. Landen moeten ervoor zorgen dat de mensenrechten kunnen worden nageleefd.
29. Je hebt plichten om ervoor te zorgen dat de rechten van andere mensen kunnen worden nageleefd. De wetten in je land mogen niet in strijd zijn met de mensenrechten.
30. Geen van deze rechten mag worden misbruikt om de mensenrechten te vernietigen.

Amnesty International

Movies that Matter

Amnesty International

Amnesty International streeft naar een wereld waarin iedereen alle rechten geniet die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere internationale mensenrechteninstrumenten. In navolging van deze visie is het de missie van Amnesty International om onderzoek te doen en actie te voeren gericht op het voorkomen en beëindigen van ernstige schendingen van deze rechten.

Movies that Matter

Movies that Matter is een internationaal expertisecentrum op het gebied van film en mensenrechten. Het organiseert het jaarlijkse Movies that Matter Festival in Den Haag en een maandelijks film- en debatprogramma in tien Nederlandse filmtheaters en speciale internationale vertoningen. Movies that Matter is er ook voor scholen! Wij helpen films uit te zoeken wanneer u specifieke onderwerpen op school wilt behandelen, geven filmadvies voor verschillende niveaus en leeftijden, en helpen u de vertoning mogelijk te maken. Indien gewenst kunnen we u ook aan interessante gastsprekers of workshops helpen, of zelfs een compleet School Film Festival organiseren. Movies that Matter @ school richt zich in eerste instantie op (alle niveaus van) het voortgezet onderwijs. Voor het primair onderwijs zijn enkele titels beschikbaar.

Bronnen en relevante links

.....

Over Amnesty:

www.amnesty.nl
<http://www.amnesty.nl/landenpagina>
<http://www.amnesty.nl/encyclopedie>

Over Frankrijk:

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Frankrijk>
<http://www landenweb.net/frankrijk/geschiedenis>
<http://en.wikipedia.org/wiki/Paris>
http://www.europa-nu.nl/id/vihmj6h362p6/politieke_situatie_frankrijk

Over president Hollande:

<http://jeugdjournaal.nl/item/370595-feest-in-frankrijk.html>
<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/9042741/Francois-Hollande-outlines-manifesto-for-French-presidency-challenge.html>

Overige:

<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2668/Buitenland>
http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20070829_voedselbank01
<http://www.schooltv.nl/weekjournaal/onderwerpen/daklozeninnederland>
<http://www.zwerfjongeren.nl>
<http://www.zwerfnet.nl>

.....

Colofon

.....

Redactie

Fleur Kaldenberg
Fieke Maas Geesteranus
Saskia Nyst

Ontwerp

Sazza

Vormgeving

Gezamenlijk Corvee

Movies that Matter Educatie

Margreet Cornelius (productie)
Sabrine Pouwels (didactiek)
Mirjam van Campen (projectcoördinatie)

Movies that Matter

Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam
www.moviesthatmatter.nl
tel. (020) 77 33 624
educatie@moviesthatmatter.nl

Deze lesbrief is alleen te gebruiken voor educatieve doeleinden.

Movies that Matter heeft een uitgebreid assortiment met films en lesmateriaal over talloze onderwerpen. Met behulp van de zoekmachine (www.moviesthatmatter.nl; educatie; filmaanbod) kunt u eenvoudig zoeken naar films op onderwerp, niveau en type film. De film kunt u twee weken kosteloos lenen en het lesmateriaal is gratis beschikbaar. Voor meer informatie en advies kunt u ook contact opnemen met Movies that Matter via educatie@moviesthatmatter.nl of 020- 7733624.

Girafe sous la pluie – Pascale Hecquet, 2007, 12 min.

Al het drinkwater in het denkbeeldige land Djambali gaat naar het zwembad van de leeuw. Een giraf protesteert daartegen en wordt prompt verbannen naar Mirzapolis, een land waar voornamelijk honden wonen. De giraf wil graag asiel aanvragen en probeert zich aan te passen, maar dat is niet gemakkelijk.

Lost in Africa - Vibeke Muasya, 2010, 90 min.

Simon (12) is een geadopteerde jongen die in Denemarken woont en gek is op voetbal. Samen met zijn Deense moeder Susanne gaat hij op vakantie naar zijn geboorteland Kenia.

Op de eerste dag raakt Simon zijn voetbal kwijt, wat het begin is van een spannend avontuur. Als hij de bal achterna gaat raakt hij al snel verdwaald in de grootste sloppenwijk van Kenia, Kibera. Hij trekt meteen de aandacht van de andere kinderen met zijn mooie voetbal, merkschoenen en mobiele telefoon. Als Simon beroofd wordt en de weg naar huis niet meer kan vinden, maakt hij kennis met de akelige kant van de sloppenwijk.

I Am Kalam - Nila Madhab Panda, 2010, 87 min.

De ultraslimme Chhotu woont in India, waar veel mensen geloven dat je geboorte bepaalt wie je bent. Om zijn arme familie te helpen, werkt Chhotu in een eettentje aan de weg. Er komen veel Westerse toeristen, die hij keer op keer met zijn talenten verbaast. Een speech van de voormalige president dr. Abdul Kalam, zelf ooit arm, verandert zijn leven. Vanaf dat moment noemt Chhotu zichzelf Kalam.

Hoppet - Der große Sprung ins Glück - Petter Naess, 2007, 89 min.

In een bergdorp in Koerdistan staart Azad vol bewondering naar een foto van de Zweedse hoogspringvedette Kajsa Bergqvist. Azad is zelf een talentvolle hoogspringer. Op een dag vliegen bommenwerpers over de bergen en ontsnappen Azad en zijn broer Tigris ternauwernood aan een bombardement. In het spoor van enkele landgenoten gaan ze op de vlucht naar Zweden. Tigris weigert sinds het bombardement te praten en de contacten met hun nieuwe landgenoten lopen niet zo vlot. Azad blijft hardnekkig trainen.

Africa United - Debs Gardner-Paterson, 2010, 90 minuten

Drie Rwandese kinderen gaan hun droom achterna: deelnemen aan de openingsceremonie van het WK-voetbal 2010 in Zuid-Afrika. Ze beleven een ongelooflijke roadtrip door het hart van Afrika. Een avonturenfilm over Afrika, blijdschap, vrijgevigheid en hoop. Het jonge voetbaltalent Fabrice wordt ontdekt op een trapveldje in Rwanda. Nog maar één test staat hem in de weg naar de grootse opening van het WK. Maar onderweg naar die cruciale test slaat het noodlot toe als hij en zijn vrienden, de goedlachse 'manager' Dudu en diens zusje Beatrice, in de verkeerde bus stappen en in Congo eindigen. Zonder papieren, geld of een geloofwaardig verhaal, proberen de kleine helden hun weg naar het zuiden te vinden.

